

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

Statnett SF
0355 OSLO

Vår dato: 25.03.2024

Vår ref.: 201704420-17

Deres ref.: 2023/3526-2

Godkjenning av metode for fastsettelse av alternative framgangsmåter i kapasitetsberegningsregionen Hansa etter CACM artikkel 44

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode for fastsettelse av alternative framgangsmåter i tilfeller der prosessen med den europeiske døgnmarkedskoblingen ikke gir resultater fra Statnett SF (Statnett) den 8. desember 2023. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i Europakommisjonens forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 44.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode for fastsettelse av alternative framgangsmåter i kapasitetsberegningsregionen Hansa («metode for fallbackprosedyre»).

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett skal være med på å utarbeide flere metoder og vilkår for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene og vilkårene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer i kapasitetsberegningsregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS, med unntak av Island og Liechtenstein.

¹ Forskrift av 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft
E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:
www.nve.no/reguleringsmyndigheten
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

RME skal vurdere metodeforslagene utviklet av TSOene, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven² § 6-1.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning er forslag til felles metode om alternative framgangsmåter i tilfeller der prosessen med døgnmarkedskoblingen ikke gir resultater (artikkel 44).

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 8. desember 2023 mottok RME forslag til metode om alternative framgangsmåter i kapasitetsberegningsregionen (CCR) Hansa (metode for fallbackprosedyre) fra Statnett i henhold til CACM artikkel 44, jf. artikkel 9.1.

Metoden er utviklet i fellesskap av alle TSOene i kapasitetsberegningsregionen Hansa.

Metoden fastsetter en prosedyre for hva som skal skje i en situasjon der normal europeisk markedskopling ikke er mulig. Dette kan for eksempel skje når det ikke er mulig å sende inn nødvendig data om overføringskapasitet mellom budområder, kraftbørsene (NEMOene³) ikke klarer å sende inn ordrebøker eller de sentrale IT-systemene ikke klarer å regne ut priser og kraftflyt. Dersom det oppstår en slik situasjon ved en eller flere av budområdegrensene i CCR Hansa, vil markedsoperatøren (MCOen) erklære at man er i en fallbacksituasjon.

I en fallbacksituasjon skal NEMOene gjenåpne sine ordrebøker og kapasiteten på budområdegrensene i CCR Hansa skal fordeles gjennom en eksplisitt auksjon. Unntaket er grensen SE4-PL (mellom Sverige og Polen) der det ikke skal gjennomføres auksjon, men kapasiteten skal i stedet overføres til intradagmarkedet.

Fallbackprosedyren er en videreføring av dagens løsning med eksplisitt auksjon på grensene NO2-NL (mellom Norge og Nederland) og NO2-DE (mellom Norge og Tyskland). Videre er prosedyren etablert med tanke på tilsvarende prosedyre for kapasitetsberegningsregionen Norden. Selv om de to prosedyrene er forskjellige, fungerer de godt sammen.

1.3. Høring og konsultasjon

TSOene har etter CACM artikkel 12 en plikt til å høre metoden før den ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metoden ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle TSOene i kapasitetsberegningsregionen Hansa fra 14. april til 15. mai 2017 gjennom ENTSO-E⁴. Kun én aktør hadde innspill, men dette ble innsendt etter fristen.

² Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. av 29. juni 1990 nr. 50 (heretter forkortet energiloven).

³ Nominated Electricity market Operator. Nord Pool EMCO og EPEX er NEMO i Norge.

⁴ ENTSO-E står for European Network of Transmission System Operators for Electricity, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa.

1.4. Koordinering under behandling av saken

RME har samarbeidet med de øvrige reguleringsmyndighetene i kapasitetsberegningsregionen Hansa for å komme frem til en felles enighet om metodeforslaget.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer⁵, ACER⁶, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

TSOene skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til sine respektive reguleringsmyndigheter for godkjenning i tråd med CACM artikkel 9.1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

⁵ Utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft

⁶ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

Reguleringsmyndighetene skal etter CACM artikkel 9.10 fatte vedtak om de innkomne vilkårene eller metodene innen seks måneder etter at reguleringsmyndigheten mottok forslaget til vilkår eller metode.

Høring

TSOene som etter forskriften er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter CACM artikkel 12.1 skal høringen vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12.2 skal forslag til metoder som skal sendes inn av TSOene på europeisk nivå, offentliggjøres og sendes ut på offentlig høring på europeisk nivå. Forslag til metoder som skal gjelde på regionalt nivå skal ut på offentlig høring på regionalt nivå. Forslag til metoder som skal gjelde på bilateralt eller multilateralt nivå skal som et minimum sendes på høring i de berørte EØS-landene.

TSOene som er ansvarlige for å sende inn forslag til metoder skal etter CACM artikkel 12.3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før TSOene sender endelig forslag til metode til sine nasjonale reguleringsmyndigheter for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for at de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Innholdskrav

Forslaget til metoder skal etter CACM artikkel 9.9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

Forslag til metode om alternative framgangsmåter etter CACM artikkel 44 skal etter CACM artikkel 9.7 godkjennes av alle de relevante reguleringsmyndighetene i den berørte regionen.

Dersom metodeforslaget krever godkjenning av flere enn én reguleringsmyndighet skal de respektive reguleringsmyndighetene etter CACM artikkel 9.10 samordne med hverandre for å komme til enighet.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a) skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnett.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 16. mai 2022 kom de berørte myndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har fattet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Metoden om alternative framgangsmåter (fallbackprosedyren) skal kun anvendes dersom normal europeisk markedskopling ikke er mulig og reservemetoden utviklet i samsvar med artikkel 36 nr. 3 i CACM ikke er mulig å gjennomføre. Det vil si at metoden kun skal benyttes unntakstilfeller. Samtidig viser RME til at fallbackprosedyren er viktig for å opprettholde god driftssikkerhet.

Før den europeiske markedskoblingen var på plass, var eksplisitte auksjoner en utbredt metode for å utveksle kraft på tvers av budområder. At fallbackprosedyren går ut på å gjennomføre eksplisitte auksjoner er derfor en kjent og etablert metode.

Løsningen med overføring av kapasitet fra døgnmarkedet til intradagmarkedet på den svensk-polske grensen vil føre til at det fortsatt er mulig å utveksle kraft på tvers av budområder.

Fallbackprosedyren innebærer ingen endringer av nåværende praksis.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om alternative framgangsmåter i henhold til CACM artikkel 9.1 og 9.7, og energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b), jf. bokstav a). Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.

Sakskostnader

Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.